

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Beate Sundgård
Miljøvernavdeling

Innvalgstelefon
73 19 92 61

Vår dato
22.05.2014
Deres dato
27.03.2014

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2014/2867-433.2
Deres ref.

John Egil Vemundstad

7105 STADSBYGD

Avslag på søknad om planting av sitkagran til skogproduksjon i Rissa

Med bakgrunn i at sitkagran har negativ påvirkning på naturmangfold og samt at det kan brukes norske arter til formålet det søkes om avslås søknad om å plante ut 6600 planter av sitkagran i Rissa kommune.

Avslaget er gitt med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål som er fastsatt med hjemmel i naturmangfoldloven og med bakgrunn i naturmangfoldloven generelt. Saken er vurdert både ut i fra naturfaglige og skogfaglige vurderinger.

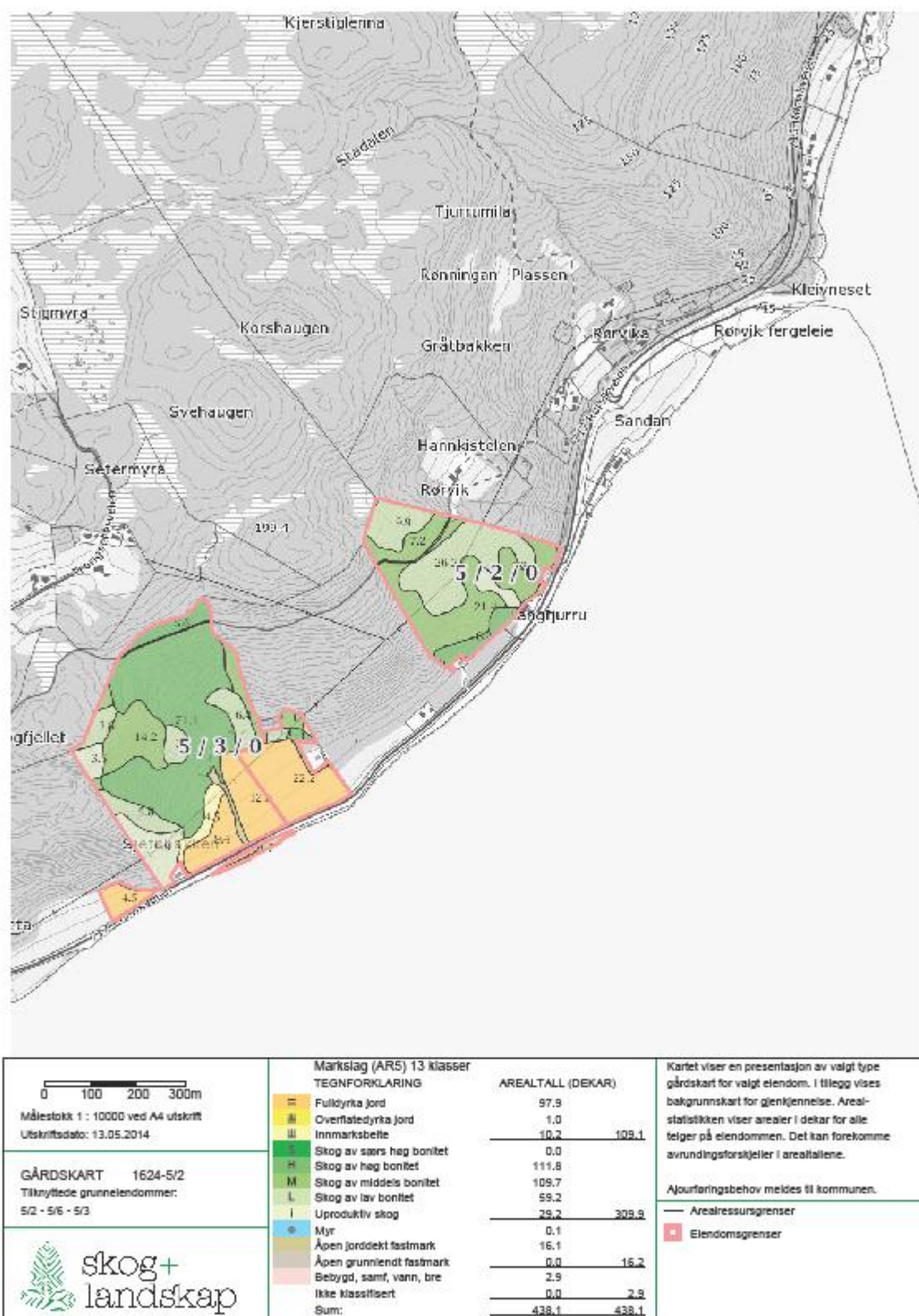
Hjemmel er det samme som rettslig grunnlag og viser hvilken lov som er grunnlaget for det vi bestemmer.

Søknaden

Du har søkt om tillatelse til å plante ut 6600 sitkagran på ett felt på eiendom nummer 5/2 i Rissa kommune til skogproduksjon. Plantefeltet er tegna inn på kart som du har sendt med søknaden og det er på 33 dekar.

Omsøkte felt ligger sør-vest for Rørvik fergekai. Det avgrenses av kraftlinje i sør og øst. I følge «Kilden» består plantefeltet av gammel barskog, jorddekt fastmark med hovedvekt lav bonitet. Midtre del av feltet har middels bonitet. Området har god tilgjengelighet gjennom gårdsveg/skogsbilveg.

En del trær blåste ned i vinter og formålet med tilplantingen er å plante vindsterke trær i et vindutsatt kyststrøk og eier ønsker å plante skog for å binde CO2.

Kart over eiendommen. Kilde: skog og landskap.

Aktuelle lover, forskrifter og nasjonale og regionale mål og planer
Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål

Forskriften skal hindre at planting av utenlandske treslag påvirker mangfoldet i naturen negativt.

Naturmangfoldloven

Målet med naturmangfoldloven er at naturen skal tas vare på og brukes på en måte som ikke ødelegger den. Naturen har verdi i seg selv og den er verdifull for oss mennesker. Vi skal ta vare på mangfoldet av geologi, landskap, naturtyper, arter og gener (§§ 4 og 5).

Naturmangfoldloven gjelder for alle offentlige beslutninger som kan påvirke naturen. Den gjelder også for deg og meg gjennom at vi alle er forpliktet til å opptre aktsomt overfor naturen.

Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter

Naturen skal forvaltes slik at arter som finnes naturlig blir sikret i levedyktige bestander, og slik at variasjonen av naturtyper og landskap blir opprettholdt og gjør det mulig å sikre at det biologiske mangfoldet får fortsette å utvikle seg. Menneskeskapt spredning av organismer som ikke hører naturlig hjemme i økosystemene skal ikke skade eller begrense økosystemenes funksjon.

Det er et felles arbeidsmål å forebygge utilsikta introduksjoner av fremmede arter og negative effekter av tilsikta introduksjoner gjennom mer dekkende regelverk, tiltak, informasjon og sektorsamarbeid. Alle samfunnssektorer og aktører har et selvstendig ansvar for å ta miljøhensyn i den delen av virksomheten som kan føre til introduksjon og spredning av fremmede arter.

Handlingsplan mot fremmede arter i Sør-Trøndelag

Målet med handlingsplanen mot fremmede arter i Sør-Trøndelag er å bidra til å hindre spredning av fremmede arter. Vi skal redusere de negative virkningene som fremmede arter har på stedegent naturmangfold og særlig den mest sårbare naturen i fylket. Sitkagran er en av 22 arter som vi prioriterer tiltak mot i første omgang. Hogst av sitkagran i verneområder, kystlynghei og viktige områder for naturmangfold er prioritert.

Stortingsmelding nr 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikk

Skogressursene skal styrkes og karbonlageret på norske landarealer skal tas vare på innenfor miljømessig akseptable rammer.

Stortingsmelding nr 21(2011-2012) Norsk klimapolitikk

Det produktive skogarealet skal økes gjennom redusert avskoging og skogforringelse og gjennom en aktiv bærekraftig politikk for økt tilplanting på nye arealer.

Naturmangfoldloven § 7, prinsipper for offentlig beslutningstaking §§ 8 til 12

Kunnskapsgrunnlaget (§8):

Hvordan påvirker sitkagran naturen

Sitkagran sprer seg i naturen, særlig i åpne treløse heiområder slik som åpent kystlandskap og kystlynghei, men også i andre naturtyper. Det finnes mange eksempler på spredning av sitkagran. Langs kysten av Trøndelag sprer den seg til kystlynghei og åpent kystlandskap flere steder. For eksempel på Røstøya i

Hemne påvirker den kystnær furuskog. I andre deler av landet, for eksempel i Nordland, sprer den seg til løvskog.

I enkelte naturtyper, særlig i åpne landskap, slik som kystlynghei, vil sitkagran endre naturtypen sterkt. Fra å være et åpent landskap vil dette bli et landskap med tette skogholt. Kystlyngheia er et treløst landskap skapt av mennesker og beiting gjennom flere tusen år. Det er en sterkt trua naturtype og vi bruker årlig midler på å fjerne sitkagran for å ta vare på denne trønderske kystnaturen og kulturen.

Sitkagran danner tettere bestander enn de norske artene som gran og furu og slipper lite lys ned til bakken. Dette gjør at sammensetningen av planter og dyr i skogbunnen kan forandres. En del utenlandske treslag kan ha med seg sopp og insekter som følger med trærne. Slike fremmede arter kan fortrenge de stedegne artene og ha med seg sykdommer.

Fageksperter mener at Sitkagran har en *svært høy risiko* for å påvirke naturmangfoldet negativt og for å spre seg i naturen (Artsdatabanken: Norsk svarteliste 2012). Hovedårsaken til dette er trusselen den utgjør mot den sterkt trua naturtypen kystlynghei.

Spredningsrisiko

Hvor mye sitkagrana sprer seg utenfor en sitkagranskog vil avhenge av vindforhold og terrenget rundt. Både vindstyrke og vindretning vil påvirke hvilke arealer som eventuelt kan påvirkes av en sitkaplantasje. Vind fra nord kan gi spredning ned mot sjønære arealer. Vind fra sør, vest og øst kan spre frø til andre skog- og naturtyper i Rissa. Erfaring fra andre kystområder i Sør-Trøndelag viser at sitkagrana sprer seg raskt og langt. I enkelte områder, som på Røstøya i Hemne, endrer den landskapet vesentlig, og det er koster mye å fjerne den i ettertid.

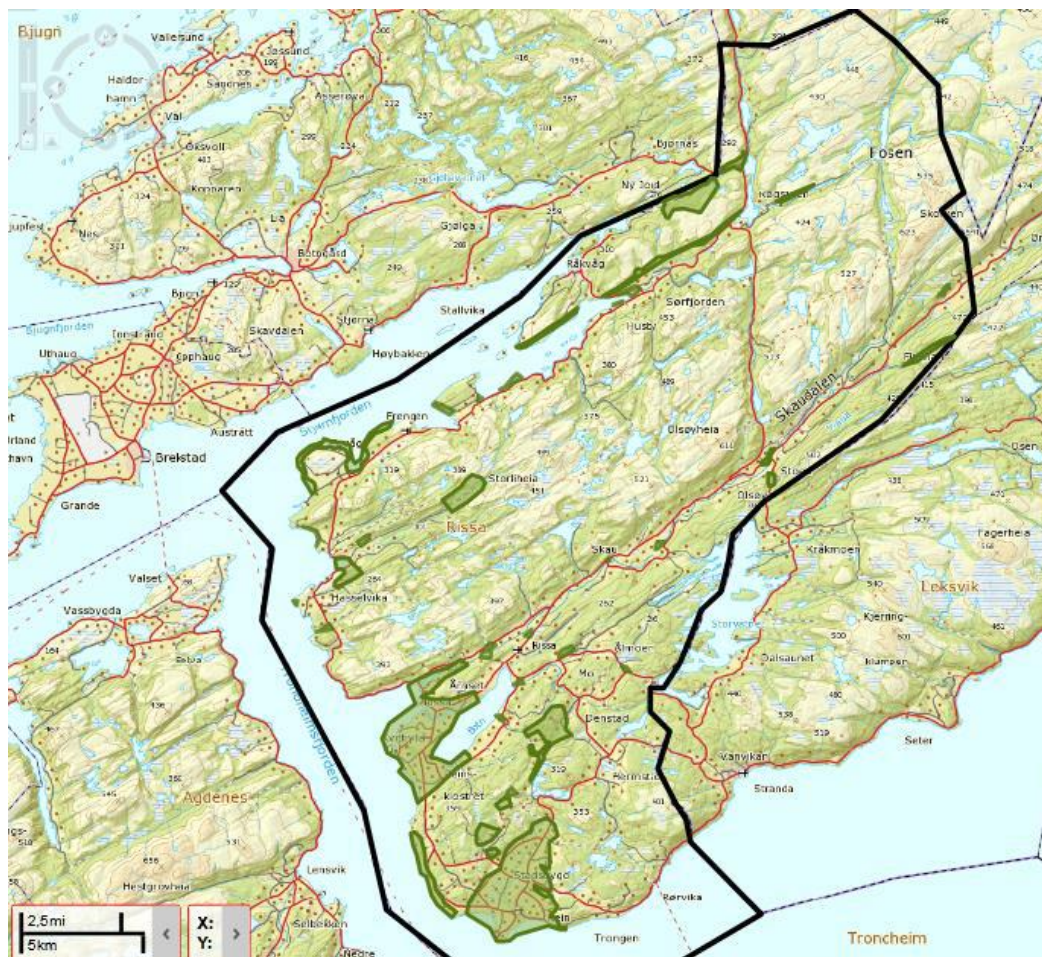
Generelt om naturen i Rissa

Rissa kommune er en rik og variert kommune med mye verdifull og spennende natur. Kommunen er forholdsvis stor, og omfatter svært ulike naturmiljøer innenfor kystlandskap, kurlandskap, skog og fjell. I tillegg er det et variert klima og stedvis også rik berggrunn i kommunen. Dette betyr at kommunen har naturverdier det er svært viktig å ta vare på. Kommunen har blant annet fremdeles en god del svært verdifulle lokaliteter med naturbeitemark, slåttemark og flere helhetlige kurlandskap. Rissa har svært viktige verdier knyttet til kystgranskog. Kystgranskog er en sterkt trua naturtype som finnes få andre steder i verden enn på Trøndelagskysten. Rissa deler derfor ansvaret med andre kommuner på Fosen for å ta vare på denne skogtypen. Rissa kommune har også et regionalt forvaltningsansvar for å ta vare på kystnær kalkrik barskog. De rike løvskogene og områdene med kalkrike berg i Rissa er også viktig. Mange sørlige og kravfulle arter er knyttet til slike berg og slik skog.

Kunnskapen om naturen i Rissa er delvis mangelfull

Naturtyper ble kartlagt i Rissa av Nijos i 2002 og av BioReg AS i 2012-2013. Mesteparten av kommunen er imidlertid ikke kartlagt. I tillegg er det slik at kun de mest verdifulle naturområdene i kommunene kartlegges. Dette innebærer at kun 56 av flere hundre naturtyper kartlegges. Det er bare natur med spesielt mange arter, trua arter, trua naturtyper eller natur som vi har et særlig ansvar for som kartlegges. Dette innebærer at mye av vanlig sørtrøndersk natur som bjørkeskog, blåbærskog, vanlig myr osv. ikke kartlegges. Kunnskapen om den

mest verdifulle naturen i Rissa nærmer seg middels god i fjordnære strøk mens østlige deler og fjellområder er lite undersøkt. Stadsbygd, Hasselvika og delvis Råkvåg er forholdsvis godt undersøkt. Kunnskapen om store deler av kommunen er imidlertid fremdeles svært lav.

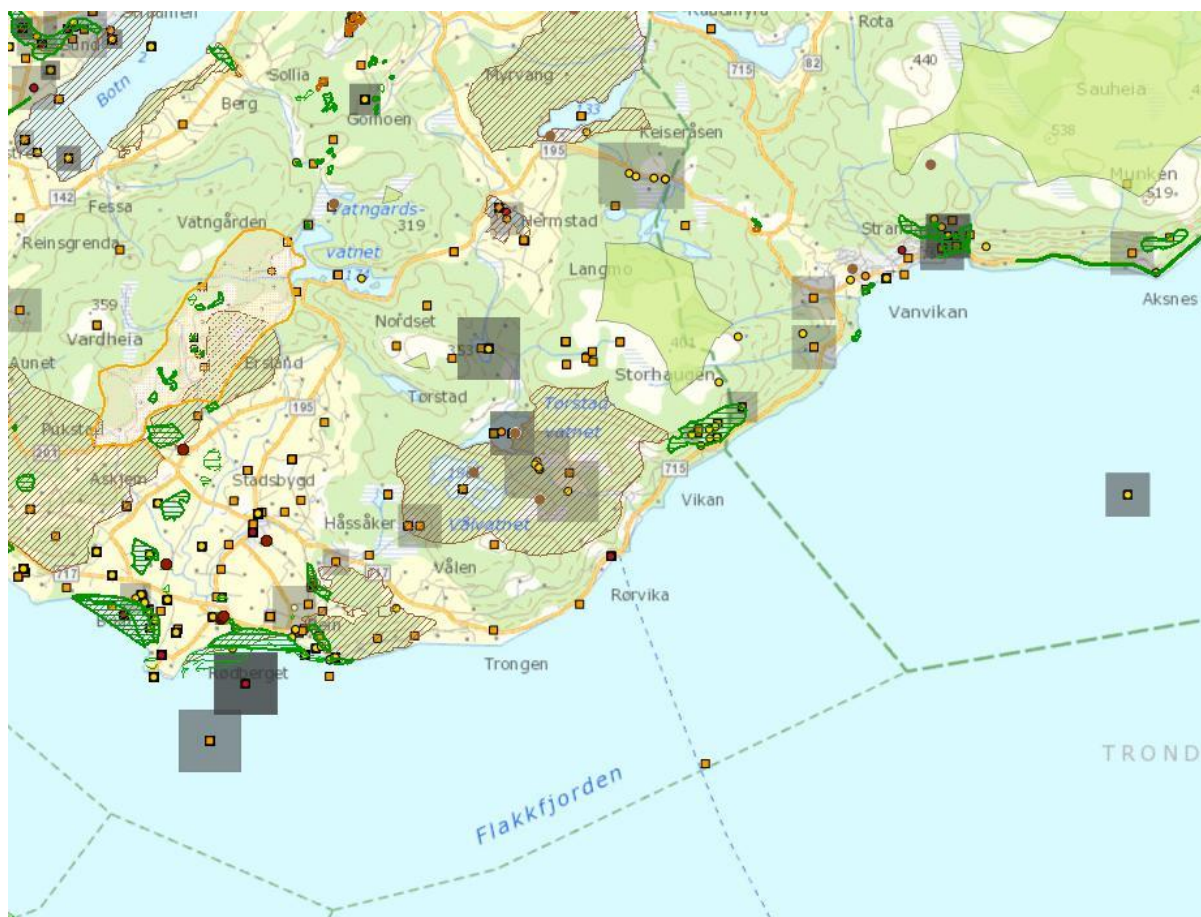
Dekningskart for naturtypekartlegging i Rissa kommune, basert på hvilke områder som ble undersøkt ved kartleggingen i 2012 og 2013, og som en anser som er middels godt (men fremdeles noe mangelfullt) kartlagt, samt det som er undersøkt ved tidligere kartlegginger. Kilde: BioReg AS Rapport 2013:29.

Kartlagt kunnskap om naturen rundt selve det omsøkte arealet

Data fra miljøregistreringer i skog viser at det er 3 områder med rik bakkevegetasjon, lågurttype i nærheten av omsøkte plantefelt. Den ene ligger ca 300 m øst for feltet. De 2 andre ligger 488 meter og 572 meter nord for feltet.

3 km nordøst for det omsøkte arealet er det et område med rik blandingsskog i lavlandet med verdi svært viktig (A) (grønt område på kart under). Like nord for det omsøkte arealet (550 m) er det et stort leveområde for orrfugl og storfugl. Vest for området er det et større område som er viktig leveområde for spurvefugl og storfugl og i dette området er det også rike strandberg og rik edelløvskog. Begge disse har verdi viktig (B).

Det er ingen kystlyngheilokaliteter i Rissa som er registrert i Naturbase.

Oversikt over registrerte særlig viktige naturtyper (grønnskaverte flater), viktige funksjonsområder for vilt (brunskaverte flater), trua arter (røde, oransje og gule firkanter) i og rundt søknadsområdet. Kilde: Naturbase, Miljødirektoratet.

Sitkagran i skogproduksjon

Sitkagran vokser naturlig på Stillehavskysten i Nord-Amerika og tåler derfor godt både vind og salt. Sitkagran kan gi en høyere produksjon enn gran, produsere stammevolum raskere og over tid muligens binde noe mer karbon enn furu og gran.

Føre-var-prinsippet (§9):

Hvis vi ikke har nok kunnskap om hvilke virkninger tiltaket kan ha for natur og miljø skal vi være føre-var og unngå å skade naturen.

Virkningen fremmede arter har på stedegen natur kan først være negativ etter mange år som viltvoksende, og det er derfor vanskelig å ha full oversikt over eventuelle negative virkninger for naturen. Virkninger av fremmede arter kan endres over tid. Det er derfor viktig å være føre-var i forhold til bruk av utenlandske treslag. Det er enda forholdsvis få studier som viser virkningene av sitkagran på norsk natur. Vi vet for eksempel lite om hvordan sitkagran vil påvirke den sterkt trua naturtypen kystgranskog som finnes i Rissa og som Rissa og resten av Fosenkommunene har et internasjonalt ansvar for å ta vare på.

Store deler av naturen i Rissa er enda ikke kartlagt. Dette gjør at en bør være ekstra varsom med å sette ut fremmede arter.

Samla belastning (§ 10):

Vi vet ikke om noen andre tiltak som kan påvirke naturen i dette området så slik sett vil ikke en eventuell planting av sitkagran øke den samla belastningen på naturen i dette området.

Kostnader dekkes av tiltakshaver (§ 11):

Det er den som eventuelt får en tillatelse til å plante trær som skal dekke kostnadene ved å hindre og begrense de skadene på naturen som skogproduksjon gir. For å hindre spredning skal den som eventuelt får tillatelse sjekke om trærne sprer seg, fjerne de trær som sprer seg utenfor plantefeltet og eventuelle andre tiltak.

Miljøforsvarlige teknikker og drift (§ 12):

Det er viktig at en eventuell drift av plantingen gjennomføres slik at naturen rundt ikke skades unødvendig og vi ber deg om å ta nødvendige hensyn. Vi vil opplyse deg om at kantskog med stedegne arter langs vassdrag (bekker, elver og vann) ikke kan hogges uten tillatelse fra Fylkesmannen. Det er også føringer for grøfting, jorderosjon og kjøreskader i terreng ved skogsdrift som du bør sette deg inn i.

Fylkesmannens vurderinger og vedtak

Oppsummering naturmangfoldlovens § 8-12:

Det er ikke verneområder, registrerte prioriterte arter eller utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven i nærheten av feltet som du søker å plante i. Det er imidlertid 3 skogsområder med rik bakkevegetasjon og leveområder for orrfugl og storfugl som ligger mindre enn ca 0,5 km unna. Et område med rik blandingsskog ligger 3 km unna.

Mellom 2 av områdene med skog med rik bakkevegetasjon og omsøkte areal er det delvis dyrka mark. Dette gjør det enklere å kontrollere en eventuell spredning mot disse.

Selv om en har en del kunnskap om naturen i Rissa er kunnskapsgrunnlaget for hvilke naturtyper som finnes rundt det omsøkte plantefeltet enda mangelfullt. Konsekvenser for mangfoldet i naturen i Rissa er derfor usikre og innebærer at en bør være føre-var. En annen usikkerhetsfaktor er hvor raskt og langt sitkagran kan spre seg. Ved skogproduksjon vil sitkagran sette kongler og frø lenge før den er hogstmoden og det kan spres frø til rundtliggende områder. Hvor langt disse spres og i hvor stort omfang vet vi lite om. Dette innebærer også at vi bør være føre-var.

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål

I følge § 7 i forskriften skal vi i vurderingen om det skal gis tillatelse til utsetting vurdere eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet vektlegges. Hvis planting av sitkagran gir vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet så kan vi ikke tillate slik planting. Etter vår vurdering så vil en utsetting i dette tilfellet sannsynligvis ikke gi vesentlige negative følger for naturmangfoldet fordi det ikke er områder med kystlynghei i nærheten. En planting kan imidlertid påvirke viktige naturverdier for kommunen negativt. En spredning av sitkagran inn i områder med skog med rik bakkevegetasjon kan endre denne rike bakkevegetasjonen og dermed påvirke naturmangfoldet i slik skog negativt. Sitkagran vokser tett og lager andre vekstvilkår på bakken enn annen skog. Denne rike skogtypen vil sannsynligvis forandres hvis sitkagran spres dit.

Sitkagran kan også på lengre sikt spres til i rike løvskogsområder og områder med kalkrike berg. Der kan den føre til at åpne områder gror igjen og at skog som domineres av rike løvtrær og gammel gran og furu vil domineres av sitkagran. Dette er uheldig for naturen i Rissa.

Biologisk mangfold er variasjonen av livet i naturen, planter, dyr og mikroorganismer, arvestoffet deres, og samspillet mellom alt dette. Naturmangfold er det biologiske mangfoldet og mangfoldet i landskap og geologi.

Du argumenterer med at sitkagran er vindstabil. Det omsøkte arealet er kystnært og ligger noe værutsatt til. Beliggenheten er likevel ikke til hinder for at barskog har etablert seg naturlig. Sitkagran vokser naturlig på Stillehavskysten i Nord-Amerika og tåler derfor godt både vind og salt. Den tåler derimot mindre frost og tørke. Norske treslag er de arter som er aller best tilpasset norsk klima og norske vær- og naturforhold. Ekstreme vind- og værforhold kan gi vindfall og andre skader i treproduksjonen uansett om det plantes norske arter som furu eller gran eller om det plantes sitkagran.

Selv om det ikke er verneområder, kjente prioriterte arter, utvalgte naturtyper eller kystlynghei i nærheten av feltet som det søkes å plante i så vil en spredning av sitkagran i området påvirke stedegent naturmangfold negativt. Det er et mål om å øke skogproduksjonen og å øke opptak av karbondioksid i Norge. Dette kan oppnås ved å plante norske treslag som bjørk, furu eller gran og da fortrinnsvis det treslaget som naturlig vokser på stedet. Planting av sitkagran vil ikke bidra til å nå nasjonale og regionale mål om å redusere de negative truslene fra fremmede arter har på naturen vår. Målene om økt skogproduksjon og økt karbonopptak kan nås ved å plante norske treslag. Det vil alltid være en viss risiko for at utenlandske treslag kan spre seg og påvirke naturen negativt. Dette tilsier en forsiktig bruk av slike trær og at det skal være klare fordeler sammenlignet med våre naturlige treslag for å forsvare et slikt valg. Etter vår mening tilsier dette at sitkagran bør brukes forsiktig og fortrinnsvis eventuelt bare der den vil vokse klart bedre og ha klart større overlevelsessevne enn norsk gran, noe vi mener ikke er tilfellet i dette tilfellet.

Med bakgrunn i at sitkagran har negativ påvirkning på naturmangfold og med bakgrunn i at det kan brukes norske arter til formålet avslås din søknad om å plante ut 6600 sitkagranplanter på din eiendom 5/2 i Rissa kommune.

Klage

Det kan klages på vedtaket innen 3 uker etter at brevet er mottatt, jf. forvaltningslovens regler. Klagen sendes til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og avgjøres av Miljødirektoratet hvis Fylkesmannen ikke omgjør eget vedtak.

Med hilsen

Stein-Arne Andreassen (e.f.)
miljøverndirektør

Beate Sundgård
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg: Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål

Kopi:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rissa kommune	Rådhusvegen 13	7100	RISSA